

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Jana Filipa a soudců Josefa Fialy a Radovana Suchánka (soudce zpravodaje) o ústavní stížnosti stěžovatele **Ing. M. V.**, t. č. ve vazbě ve vazební věznici, zastoupeného Mgr. Bc. Kateřinou Šimovou Mikuláškovou, advokátkou, sídlem 28. října 2663/150, Ostrava – Moravská Ostrava, proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. února 2017 č. j. 1 To 3/2017-187 a usnesení Okresního soudu v Ostravě ze dne 6. prosince 2016 č. j. Nt 16172/2016-99, za účasti **Krajského soudu v Ostravě** a **Okresního soudu v Ostravě** jako účastníků řízení, a **Vrchního státního zastupitelství v Olomouci – pobočky v Ostravě**, jako vedlejšího účastníka řízení, takto:

- I. Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. února 2017 č. j. 1 To 3/2017-187 bylo porušeno právo stěžovatele zaručené čl. 8 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 5 odst. 4 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.**
- II. Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. února 2017 č. j. 1 To 3/2017-187 se zrušuje.**
- III. Ve zbývajících částech se ústavní stížnost odmítá.**

O d ů v o d n ě n í:

I.

Skutkové okolnosti případu a obsah napadených rozhodnutí

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) se stěžovatel domáhal zrušení v záhlaví uvedených rozhodnutí, a to pro porušení čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), jakož i čl. 5 odst. 1 písm. c), odst. 3 a 4 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“).

2. Z napadených rozhodnutí se podává, že usnesením policejního orgánu Policie České republiky, Národní centrály proti organizovanému zločinu, expozitura Ostrava, pod č. j. NCOZ-1118-2156/TČ-2016-417704, ze dne 2. 12. 2016, bylo zahájeno trestní stíhání stěžovatele, jakož i dalších osob pro zvlášť závažný zločin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby dle § 240 odst. 1 a 3 trestního zákoníku spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny, a dále pro zvlášť závažný zločin účasti na organizované zločinecké skupině dle § 361 odst. 1 trestního zákoníku. Obviněným je

předmětným usnesením o zahájení trestního stíhání vytýkáno důvodné podezření, že Mgr. B. M. a V. P. se dohodli, že založí organizovanou zločineckou skupinu za účelem krácení daně z příjmu právnických osob a daně z přidané hodnoty v souvislosti s přeprodejem reklamy, kdy V. P. prostřednictvím obchodních společností RC SPORT, s. r. o. a E-MOTION, s. r. o. nakupoval práva na různé sportovní a společenské akce a Mgr. B. M. za tímto účelem založil a ovládal obchodní společnost PROPAG-STORM, a. s. a od ledna 2014 obchodní společnost COMPETITIVE EDGE ADVISORS, s. r. o., které pak tato práva prodávaly koncovým odběratelům (např. obchodním společností VIAMONT a. s., Pivovar Holba, a. s., Pivovar Zubr, a. s., KADAMO, a. s., BUSSINESS ADVISOR, a. s.). Přestože se V. P. a Mgr. B. M. navzájem znali a úzce spolupracovali na realizaci reklamních plnění pro koncové subjekty, reklamní plnění si nedodávali přímo, ale prostřednictvím účelově vytvořených společností, které reálně nevykonávaly podnikatelskou činnost, toliko u nich docházelo k navyšování ceny reklamních plnění o několikanásobek původní ceny. Tyto středové společnosti následně z uvedeného navýšení ceny nepřiznaly a nehradily daň z přidané hodnoty ani daň z příjmu právnických osob. Finanční prostředky z tohoto ekonomicky neodůvodněného navýšení byly až na výjimky z těchto společností vybírány v hotovosti, kdy existuje důvodné podezření, že tato hotovost se vracela zpět k Mgr. B. M. a V. P. a odtud s vysokou pravděpodobností směřovala zpět k některým zadavatelům reklamy. Na činnosti společnosti PROPAG-STORM, a. s. se společně s Mgr. B. M. podílely L. O., jako členka představenstva, a H. K., jediná členka dozorčí rady této společnosti, které, v součinnosti s Mgr. B. M. a V. P., uzavíraly účelové smlouvy týkající se přeprodeje reklamních práv s dodavateli nadhodnocené reklamy, přestože znaly původce reklamních práv a účel uvedených obchodů. Středové společnosti byly ovládané stěžovatelem, který je prostřednictvím dalších osob řídil, když společně ukládali pokyny jejím jednatelům, aby prováděli výběry hotovosti, uzavírali simulované smlouvy na prodej reklamních práv a podávali zkreslená daňová přiznání, v nichž minimalizovali daňové povinnosti vyplývající z těchto transakcí. Skutečnost, že zmiňované středové společnosti jsou nekontaktními subjekty, vyplývá z toho, že jsou přes deklarované objemy obchodů většinou společnostmi bez zaměstnanců. Ve vztahu k důvodnosti trestního stíhání stěžovatele a jeho vedoucí role v rámci řízení středových společností je poukazováno na zajištěné prostorové odposlechy z prostor společnosti DMAX, s. r. o., kdy je zřejmé, že v prostorách této společnosti se pouze přepočítávala hotovost, kterou přebíraly různé osoby na základě pokynů stěžovatele. Z výsledků domovní prohlídky u stěžovatele je zřejmé, že držel účetnictví všech středových společností jím ovládaných, kdy problematiku účetního vyřešení nadhodnocení částek z reklamy a minimalizace daňové povinnosti vyřešil fiktivními vstupy. Na návrh státního zástupce Vrchního státního zastupitelství v Olomouci – pobočka v Ostravě (dále jen „vrchní státní zastupitelství“) byl stěžovatel společně s dalšími spoluobviněnými vzat v záhlaví uvedeným usnesením Okresního soudu v Ostravě (dále jen „okresní soud“) do vazby, neboť bylo shledáno, že jsou u něj dány důvody vazby dle § 67 písm. a) trestního řádu.

3. Stěžovatel napadl usnesení okresního soudu stížností, o níž Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“) rozhodl tak, že ji jako nedůvodnou dle § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu zamítl. Ústavní soud si za účelem posouzení důvodnosti ústavní stížnosti stran námitek proti postupu krajského soudu vyžádal spis vedený u tohoto soudu pod sp. zn. 1 To 3/2017.

II. Argumentace stěžovatele

4. Stěžovatel namítá, že napadeným rozhodnutím porušil okresní soud jeho ústavně chráněné základní právo na svobodu a osobní bezpečnost zaručené čl. 5 Úmluvy, jelikož svévolně akceptoval zadržení stěžovatele za podmínek neakcentujících princip právní jistoty a řádně nezkontroloval procesní a materiální zákonnost zbavení osobní svobody, čímž nesplnil pozitivní povinnost chránit osobu stěžovatele, která plyne z čl. 5 odst. 1 věta první Úmluvy. Okresní soud z důvodu zakrytí administrativně technických problémů s přijímáním zadržených osob odůvodnil vzetí stěžovatele do vazby klamavým způsobem s prvky absence dobré víry, neboť v době předvedení stěžovatele před soudce již byla o více než 6 hodin zmeškána lhůta 48 hodin stanovená vnitrostátním právem pro odevzdání stěžovatele soudu, čímž byla porušena procesní záruka *habeas corpus* garantovaná čl. 5 Úmluvy. Stěžovatel dále specifikuje, že dne 4. 12. 2016 v 10:20 hodin byl zadržen a převezen do Ostravy, kde bylo usnesením policejního orgánu zahájeno trestní stíhání. Dne 5. 12. 2016 v 21:00 hodin státní zástupce neprůkazným způsobem podal u okresního soudu návrh na vzetí stěžovatele do vazby. Neprůkaznost data a času podání návrhu na vzetí do vazby spočívá ve skutečnosti, že samotný návrh je datován až dnem 6. 12. 2016, návrh nebyl podán datovou schránkou, ani není opatřen razítkem podatelny soudu, která byla ostatně v 21:00 hodin uzavřena. Samotný návrh je opatřen pouze obtížně čitelnou ručně psanou poznámkou, ze které není zřejmé, čeho se týká, tedy zda jde vůbec o převzetí návrhu a již vůbec není zřejmé, kdo poznámku parafoval. Rovněž i z chronologického řazení spisových značek u okresního soudu v dalších věcech plyne, že spisová značka Nt 16172/2016 byla použita až dne 6. 12. 2016, a nikoliv dne 5. 12. 2016. Z uvedených skutečností lze rozumně dovodit, že státní zástupce přinesl návrh na vzetí do vazby na okresní soud až v odpoledních hodinách dne 6. 12. 2016, kdy zadržení stěžovatele pozbylo zákonného podkladu, neboť došlo k vyčerpání lhůty 48 hodin dle § 77 odst. 1 trestního řádu. Stěžovatel uzavírá, že neprůkazné záznamy jdou zcela k tíži orgánů činných v trestním řízení (srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 530/06 nebo sp. zn. II. ÚS 630/02 či sp. zn. I. ÚS 2244/07). Okresní soud tak dle stěžovatele ignoroval právní názor Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) vyslovený v rozsudku velkého senátu ze dne 9. 7. 2009 ve věci *Mooren proti Německu*, bod 73, stížnost č. 11364/03, podle něhož nerespektování vnitrostátního práva vede k porušení Úmluvy, jelikož zbavil stěžovatele svobody, aniž respektoval ustanovení § 75 věta poslední a § 76 odst. 4 věta poslední trestního řádu, když státní zástupce nesplnil ani jednu ze dvou kumulativních podmínek definovaných ustanovením § 77 odst. 1 trestního řádu. Dne 6. 12. 2016 v 16:18 hodin byl stěžovatel policejním orgánem fyzicky předveden před soudce okresního soudu, který v rozporu s § 77 odst. 1 trestního řádu rozhodl o vzetí stěžovatele do vazby, ačkoliv již 6 hodin pozbylo zbavení osobní svobody stěžovatele zákonného podkladu a měl být neprodleně propuštěn na svobodu (viz např. rozsudek ESLP ze dne 27. 11. 1997 ve věci *K. F. Proti Německu*, bod 72, stížnost č. 25629/94, kde tato lhůta byla překročena o 45 minut. Z novějších lze např. uvést rozsudek ze dne 9. 2. 2010 ve věci *Asatryan proti Arménii*, bod 42, stížnost č. 24173/06).

5. Stěžovatel dodává, že okresní soud postupoval klamavě, když v posledním odstavci na str. 8 napadeného rozhodnutí uvedl, že návrh byl doručen státním zástupcem dne 5. 12. 2016 v 21:00 hodin. Okresní soud tímto tvrzením klamal, neboť nerozhodoval o tomto návrhu na vzetí do vazby, jelikož se vztahoval pouze na tři obviněné, ačkoliv argumentoval datem a časem doručení právě tohoto návrhu. Ve skutečnosti okresní soud rozhodl o návrhu státního zástupce na vzetí do vazby nikoli tří, ale sedmi obviněných. Tento zcela jiný návrh státního zástupce však nebyl poskytnut dalším stranám řízení, proto není hodnověrným a prokazatelným způsobem doložen nejen datem a čas doručení návrhu na vzetí stěžovatele do vazby, o kterém soud rozhodoval, ale též, zda takový návrh reálně existuje, či zda šlo o vzetí do vazby bez zákonných podkladů na základě pouhé improvizace státních orgánů. Prvek absence dobré víry, dle názoru stěžovatele, aplikoval okresní soud v přímé návaznosti na předchozí klamný prvek, jelikož v posledním odstavci na str. 8 napadeného rozhodnutí dále rovněž uvedl, že státní zástupce nevyčerpal lhůtu, kterou mu dává § 77 odst. 1 trestního řádu ve výměře 48 hodin.

6. Dle názoru stěžovatele okresní soud taktéž ignoroval bez ospravedlnitelného důvodu právní názor ESLP vyjádřený v bodě 38 rozsudku ze dne 4. 11. 2008 ve věci *Janulis proti Polsku* (stížnost č. 20251/04) a v bodě 42 rozsudku ze dne 12. 10. 2010 ve věci *Jasari proti proti Polsku* (stížnost č. 17888/07), podle něhož nesplnění formálních požadavků kladených na rozhodnutí o vazbě je samo o sobě dostatečné k tomu, aby bylo konstatováno porušení čl. 5 odst. 3 Úmluvy. Okresní soud totiž zbavil stěžovatele svobody, aniž se řádně zabýval otázkou, zda zbavení svobody je založeno na dostatečně objektivních skutečnostech, z nichž by plynulo důvodné podezření, že se stěžovatel mohl dopustit trestné činnosti, neboť v rozporu se zásadou nestrannosti zcela nekriticky převzal názor státního zástupce o důvodnosti podezření stěžovatele založený na absolutně neúčinných důkazech zajištěných při úkonech v přípravném řízení, o kterých rozhodl místně nepřislušný soud. Tato okolnost je navíc umocněna faktem, že okresní soud opět v rozporu se závaznou judikaturou ESLP nereagoval na argument stěžovatele uplatněný při slyšení dne 6. 12. 2016, který se týkal místní nepřislušnosti soudu rozhodujícího o příkazu k domovní prohlídce a povolení ke sledování osob a věcí v přípravném řízení, což způsobilo podstatnou a nezhojitelnou vadu těchto úkonů, včetně nepoužitelnosti zajištěných důkazů pro absolutní neúčinnost, aniž by v napadeném rozhodnutí řádně a věcně vysvětlil, proč se tímto argumentem stěžovatele nezabýval (viz rozsudek ESLP ze dne 9. 4. 2009 ve věci *Kondratyev proti Rusku*, bod 55, stížnost č. 2450/04, nebo rozsudek téhož soudu ze dne 6. 12. 2007 ve věci *Lind proti Rusku*, bod 83, stížnost č. 25644/05).

7. Dle přesvědčení stěžovatele okresní soud dále nesplnil formální požadavek, vyžadovaný závaznou judikaturou ESLP v případě útekové vazby, kterým je osvědčení oprávněných důvodů k domněnce, že je nutné zabránit obviněnému v útěku po spáchání trestného činu, neboť existenci důvodné obavy, že obviněný uprchne, nestačí odůvodnit prostým odkazem na trestní sazbu, jež je typově spojena s trestným činem, pro který je obviněný stíhán (viz rozsudek ESLP ze dne 28. 10. 2010 ve věci *Kněbl proti České republice*, bod 65, stížnost č. 20157/05). Okresní soud však v napadeném rozhodnutí odůvodnil útekovou vazbu stěžovatele pouze odkazem na hrozící trestní sazbu v rozsahu 9 až 13 let, aniž vzal v úvahu, že nálezy Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 566/03 a IV. ÚS 3294/09, o které opřel své odůvodnění, jsou interpretovány podle již

derogovaného ustanovení § 41 odst. 2 zákona č. 140/1961 Sb., trestní řád. Okresní soud nejen analogicky nepřizpůsobil svůj závěr nově stanovené hranici deseti let pro kategorii zvláště závažných zločinů podle § 14 odst. 3 trestního zákoníku, ale především neosvědčil tento pouhý předpoklad hrozby vysokým trestem oprávněným důvodem, resp. důvodnou obavou, že stěžovatel uprchne s ohledem na jeho osobní situaci a poměry (viz rozsudek ESLP ze dne 27. 6. 1968 ve věci *Neumeister proti Rakousku*, bod 10, stížnost č. 1936/63 nebo rozsudek ESLP ze dne 10. 11. 1969 ve věci *Stögmüller proti Rakousku*, bod 15, stížnost č. 1602/62). Paušalizující názor okresního soudu uvedený na s. 6 napadeného rozhodnutí, podle něhož riziko útěku či skrývání pak doplňuje i skutečnost, že jde o druh trestné činnosti, při které si obvinění mohli zajistit značné množství finančních prostředků, které uprchnutí či skrývání obviněným mohou výrazně zjednodušit a ulehčit, není relevantní ve vztahu k osobě stěžovatele, neboť soud nechal zajistit veškeré finanční prostředky, které měla jeho rodina k dispozici, při domovní prohlídce dne 17. 4. 2014.

8. K pochybením, jichž se měl dopustit stížnostní soud, pak stěžovatel uvádí, že tento porušil napadeným rozhodnutím čl. 5 odst. 4 Úmluvy, neboť nejen že stěžovateli odepřel právo být slyšen v řízení o vazbě a právo na urychlený přezkum zákonnosti zbavení svobody, ale též svévolně omezil právo stěžovatele na přezkum zákonnosti zbavení svobody na pouhou obhajobu vadného rozhodnutí okresního soudu.

9. Stížnostní soud odepřel stěžovateli právo být slyšen o vazbě, když v rozporu s ustanovením § 240 trestního řádu rozhodoval dne 14. 2. 2017 v neveřejném zasedání, a nikoliv v zákonem předepsaném vazebním zasedání dle § 73d odst. 3 trestního řádu, ačkoli od posledního slyšení okresním soudem dne 6. 12. 2016 uplynulo více než 10 týdnů, čímž bez ospravedlnitelného důvodu ignoroval závazný právní názor ESLP vyjádřený v bodě 41 rozsudku ze dne 4. 12. 2008 ve věci *Husák pro České republiky*, stížnost č. 19970/04), podle něhož první zárukou vyplývající z čl. 5 odst. 4 Úmluvy je právo být efektivně vyslechnut soudem, k němuž byl podán prostředek nápravy proti rozhodnutí o vazbě. Odepření práva být slyšen je umocněno fakty, že stěžovatel nejen opakovaně žádal o slyšení ve svých podáních stížnostnímu soudu ze dne 9. 12. 2016, 22. 12. 2016 a 5. 1. 2017, ale především nebyl slyšen již déle než 10 týdnů, a ve své stížnosti proti vzetí do vazby, včetně jejích tří dodatků, uvedl řadu nových okolností podstatných pro rozhodnutí o vazbě.

10. Stěžovatel upřesňuje, že rozhodování stížnostního soudu v neveřejném zasedání namísto ve vazebním zasedání není ospravedlnitelné, neboť nebyla splněna ani jedna ze dvou kumulativních podmínek, jejichž současné splnění by mohlo neveřejné zasedání ospravedlnit, neboť stěžovatel v důsledku § 71 trestního řádu nemohl podávat nové návrhy v řízení, o němž by byl slyšen, a nebyl ve věci své vazby slyšen v posledních 6 týdnech (viz rozsudek ESLP ze dne 6. 4. 2006 ve věci *Rahbar – Pagard proti Bulharsku*, bod 43, stížnost č. 45466/99 a 29903/02). Stížnostní soud rovněž stěžovateli odepřel právo na urychlený přezkum zákonnosti zbavení svobody, když nedokázal bez zbytečného odkladu rozhodnout o stížnosti proti vzetí do vazby, jelikož lhůta přezkumu zákonnosti zbavení svobody o více než 60 dní přesáhla veškeré lhůty, které Evropský soud pro lidská práva považuje za lhůty splňující požadavek urychlenosti ve smyslu čl. 5 odst. 4 Úmluvy v případě dvouinstančního rozhodování o vzetí do vazby (viz rozsudek ESLP ze dne 21. 4. 2009 ve věci *Răducu proti Rumunsku*, bod 79 - 84,

stížnost č. 70787/01, či rozsudek ze dne 28. 6. 2011 ve věci *Karlin proti Slovensku*, bod 102 - 103, stížnost č. 41238/05). Lhůta přezkumu zákonnosti zbavení stěžovatele svobody celkem trvala 103 dní, neboť začala běžet dne dne 6. 12. 2016, kdy byl podán opravný prostředek, a skončila dne 17. 3. 2017, kdy bylo stěžovateli doručeno rozhodnutí o opravném prostředku.

11. Stížnostní soud také svévolně omezil právo stěžovatele na přezkum zákonnosti zbavení svobody, neboť namísto obrany základních práv stěžovatele pouze obhajoval nesprávnou argumentaci okresního soudu za pomoci klamavého názoru vyjádřeného na str. 34 napadeného rozhodnutí, podle něhož čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy je zásadně podroben vnitrostátnímu právu každého konkrétního státu. Aplikovaný prvek klamání nejen dokazuje, že stížnostní soud svévolně nesplnil povinnost uloženou čl. 1 odst. 2 Ústavy, neboť nebyl vyvázán z imperativů čl. 4 a čl. 10 Ústavy, ale především alarmujícím způsobem ilustruje ignorování judikatury ESLP, včetně Úmluvy samé, jelikož pokud jde o zákonnost zbavení svobody a otázku zda k němu došlo v souladu s řízením stanoveným zákonem, odkazuje sice Úmluva především na vnitrostátní právní předpisy a zakotvuje povinnost dodržovat jejich hmotněprávní i procesní normy, avšak pouze pokud vnitrostátní právo samo není v rozporu s Úmluvou, včetně obecných principů v ní výslovně uvedených nebo implicitně obsažených, zejména principem právní jistoty, což dokazuje, že Úmluva není podrobena vnitrostátnímu právu ani v čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy (srov. Kmec, J.; Kosař, D.; Kratochvíl, J.; Bobek, M. *Evropská úmluva o lidských právech*. Komentář I. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 473, odst. mar. č. 10). Stížnostní soud tímto klamavým a zároveň protiústavním způsobem zcela zbavil záruky poskytnuté čl. 5 odst. 4 Úmluvy své podstaty, neboť v rozporu s judikaturou ESLP podpořil svévoli okresního soudu při nedbalé aplikaci vnitrostátního práva, aniž by reagoval alespoň na nejdůležitější argumenty uplatněné stěžovatelem ve stížnosti a jejích dodatcích (viz rozsudek ESLP ze dne 28. 6. 2011 ve věci *Šebalj proti Chorvatsku*, bod 229, stížnost č. 4429/09). Uvedený postup stížnostního soudu je přitom zcela nedostatečně a neadekvátně odůvodněn pouze jedním odstavcem na str. 34 napadeného rozhodnutí, což činí rozhodnutí o stížnosti proti vzetí stěžovatele do vazby nepřezkoumatelným.

12. Stěžovatel dále uvádí, že ustanovení § 77 odst. 1 trestního řádu je nepřesné a nepředvídatelné a jeho výklad vede ke zcela protichůdným názorům na povinnost fyzicky předvést zadrženou osobu před soudce ve lhůtě 48 hodin od jejího zadržení, neboť byla zbavena svobody na základě výkladu tohoto ustanovení, který ignoroval závaznou judikaturu ESLP (viz rozsudek ze dne 9. 7. 2009 ve věci *Mooren proti Německu*, bod 78, stížnost č. 11364/03). Extrémní nejistota při výkladu napadeného ustanovení našla svůj odraz ve zcela protichůdných komentářích zveřejněných v referenčních právních publikacích (viz komentář Wagnerová, E.; Šimíček, V.; Langášek, T; Pospíšil, I. a kol. *Listina základních práv a svobod*. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s. 2012, s. 235, odst. m. č. 41: „*Od tohoto okamžiku běží nejzazší lhůta 48 hodin, v níž musí být zadržená osoba odevzdána soudu. Odevzdáním soudu nutno rozumět fyzické předvedení před soudce*“; naproti tomu viz komentář Šámal, P. a kol. *Trestní řád I. § 1 - 156*. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 983: „*Odevzdáním zadržené osoby (obviněného) soudu se fakticky děje podáním návrhu, nikoli fyzickým předáním osoby*“).

13. Stěžovatel taktéž napadá pro nesoulad s Úmluvou lhůtu 48 hodin, inkorporovanou do § 77 odst. 1 trestního řádu, neboť pomocí ústavního zákona č. 162/1998 Sb. novela zrušila původní lhůtu 24 hodin chráněnou čl. 8 odst. 3 Listiny jako základní právo, čímž snížila již jednou dosaženou úroveň ochrany základních práv a svobod. Jelikož čl. 8 odst. 3 Listiny byl novelizován lhůtou 48 hodin v rozporu s principy právního státu a právní jistoty, neboť novela v rozporu s čl. 1 Listiny zrušila nezrušitelné základní právo zadržené osoby být odevzdána soudu ve lhůtě 24 hodin od zadržení, zůstává v souladu s Úmluvou pouze lhůta 24 hodin, v rámci které stěžovatel nebyl odevzdán soudu, ani nebyl podán návrh na vzetí do vazby.

14. Stěžovatel dále namítá, že stížnostní soud jako soud poslední instance také porušil základní právo stěžovatele na zákonného soudce garantované čl. 38 odst. 1 Listiny, neboť se svévolně (tj. v rozporu s čl. 2 odst. 3 Ústavy ve spojení s čl. 4 odst. 4 Listiny) neobrátil na Soudní dvůr Evropské unie s předběžnou otázkou ohledně aplikace Úmluvy při zbavení svobody. Stěžovatel ve stížnosti proti vzetí do vazby a jejích dodacích napadl rozhodnutí okresního soudu pro nesprávnou aplikaci čl. 5 odst. 1 písm. c) ve spojení s čl. 5 odst. 3 Úmluvy, neboť v rozporu se závaznou judikaturou ESLP neposkytl stěžovateli procesní ochranu *habeas corpus* inkorporovanou do citovaných ustanovení Úmluvy, která striktně vyžaduje fyzické předvedení zadržené osoby před soud ve lhůtě stanovené vnitrostátním právem. Zároveň požádal stížnostní soud, aby v případě, že neakceptuje výklad stěžovatele podložený odkazy na závazné judikáty ESLP, splnil povinnost uloženou čl. 267 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie a položil Soudnímu dvoru předběžnou otázku ve znění: „*Vyžaduje procesní záruka habeas corpus zakotvená v čl. 5 Úmluvy bezpodmínečně fyzické předvedení zadržené osoby před soudce v zákonem stanovené lhůtě, nebo lze fyzické předvedení zadržené osoby nahradit doručením písemného návrhu na vzetí zadržené osoby do vazby?*“

15. Stěžovatel taktéž uvádí, že krajský soud podle § 148 odst. 1 písm. c) trestního řádu zamítl jeho stížnost jako nedůvodnou, neboť považuje výklad Úmluvy aplikovaný okresním soudem za správný a zákonný, což odůvodnil názorem, že čl. 5 odst. 1 písm. c) Úmluvy je zásadně podroben vnitrostátnímu právu každého konkrétního státu, aniž svoji klamavou interpretaci Úmluvy podložil jakýmkoliv odkazem na judikaturu ESLP nebo Soudního dvora Evropské unie. Nepřesvědčivost rozhodnutí stížnostního soudu spočívá v jeho nepřezkoumatelnosti v důsledku zcela nedostatečného a neadekvátního odůvodnění, ve kterém ignoroval, přehlédl či považoval za irelevantní všechny argumenty stěžovatele týkající se výkladu Úmluvy. Stížnostní soud se tedy úmyslně odchýlil od ustáleného výkladu dané otázky prováděného ESLP a Soudním dvorem Evropské unie, a proto nezahájil řízení o předběžné otázce. V souladu se závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 8. 1. 2004 sp. zn. II. US 1009/08, nelze než kvalifikovat napadené rozhodnutí stížnostního soudu jako soudu poslední instance ve smyslu aplikace svévolné.

III.

Vyjádření účastníků a vedlejšího účastníka řízení

16. Ústavní soud si v projednávané věci vyžádal vyjádření účastníků a vedlejšího účastníka řízení.

17. Okresní soud byl vyzván, aby se zejména vyjádřil k namítanému překročení 48hodinové lhůty při vzetí stěžovatele do vazby. Okresní soud v této otázce uvádí, že má za to, že předmětná lhůta byla zachována, neboť stěžovatel byl dle dokladů předložených okresnímu soudu zadržen dne 4. 12. 2016 v 10:20 hodin. Návrh na vzetí do vazby byl soudci okresního soudu doručen dne 5. 12. 2016 ve 21:00 hodin. Tedy 35 hodin a 40 minut po zadržení stěžovatele. Pokud je stěžovatelem namítáno, že na návrhu není podací razítko podatelny okresního soudu, tak to proto, že podatelna okresního soudu (obdobně jako podatelny okresních i krajských soudů všude v České republice) funguje každý pracovní den od 06:45 hodin do 15:15 hodin. Pokud je tedy návrh podán v době od 15:16 hodin do 06:44 hodin, je nutné návrh doručit soudci, který má vazební službu na místě, kde se zrovna nachází (nejčastěji do místa bydliště), tento soudce poté potvrdí převzetí takového návrhu, kdy potvrdí den a čas předání návrhu, což stvrdí svým podpisem. Takto tomu bylo i v tomto případě. Spis je poté následující pracovní den předán na oddělení Nt, kde je mu přidělena spisová značka. V tomto případě tedy dne 6. 12. 2016. V předmětné věci byl podán návrh na vzetí do vazby celkem 7 osob, kdy bylo soudu předloženo velké množství listin, se kterými se soud musel v mezích možností, daných trestním řádem (24 hodin), nejen seznámit, ale i provést vazební zasedání se sedmi osobami. Vazební zasedání začala dne 6. 12. 2016 již v 10:00 hodin, a to obviněnou H. K., a od té doby plynule pokračovala až do 17:30 hodin. Vše lze vyčíst z jednotlivých protokolů o konání vazebních zasedání ve věci. Tvzení stěžovatele se tedy nezakládá na pravdě. Pokud by měl státní zástupce předat soudu návrh na vzetí do vazby až v odpoledních hodinách dne 6. 12. 2016, jak tvrdí stěžovatel, pak by soud nemohl rozhodovat již od 10:00 hodin téhož dne, byť u ostatních obviněných v dané věci, za přítomnosti státního zástupce, který byl u soudu již u prvního vazebního zasedání s obviněnou H. K., které začalo dne 6. 12. 2016 v 10:00 hodin. Navíc soudce byl nucen celou noc studovat spisový materiál obsahující stovky listin. Tyto listiny by nemohl nastudovat v případě, že by byl podán návrh až v odpoledních hodinách dne 6. 12. 2016, jak tvrdí stěžovatel. Pokud stěžovatel upozorňuje na to, že datum podání návrhu vrchního státního zastupitelství obsahuje údaj, že byl podán dne 6. 12. 2016, tak i tento je nepravdivý, byť má soud k dispozici pouze scan návrhu, z něhož je patrné, že datum 6. 12. 2016 bylo opraveno rukou na 5. 12. 2016. Okresní soud dále dodává, že nelze opomenout ani skutečnost, že stěžovatel ještě u vazebního zasedání dne 6. 12. 2016 tvrdil, že došlo k porušení jeho práv tím, že nebyl předveden před soudce ve 24 hodinové lhůtě od zadržení (str. 1 protokolu o vazebním zasedání). Stěžovatel ani nenamítl 48 hodinovou lhůtu. Soudce, jenž bral stěžovatele do vazby, tedy závěrem svého vyjádření konstatuje, že má za to, že žádné právo stěžovatele nebylo porušeno, státní zástupce podal návrh na vzetí do vazby v zákonné 48hodinové lhůtě (§ 77 odst. 1 trestního řádu) a soudce příslušný pro přípravné řízení rozhodl v zákonné lhůtě 24 hodin (§ 77 odst. 2 trestního řádu).

18. Vrchní státní zastupitelství ve svém vyjádření uvádí, že nelze souhlasit s námitkou, že stěžovatel nebyl předán v zákonné 48hodinové lhůtě soudu s návrhem na vzetí do vazby. Stěžovatel byl zadržen dne 4. 12. 2016 v 10:20 hodin, kdy návrh na jeho vzetí do vazby byl soudu předán dne 5. 12. 2016 v 21:00 hodin. V dané trestní věci byly v témže čase podány dva návrhy na vzetí obviněných do vazby, když jeden návrh se týkal stěžovatele a obviněných R. K. a J. L., a druhý návrh se týkal obviněných Mgr. M., L. O., H. K. a V. P. Předání návrhu je doloženo podpisem přejímajícího soudce s uvedením přesného času. Takový způsob potvrzení podání návrhu je v praxi zcela běžný při podání návrhu mimo pracovní dobu podatelny soudu. Včasné podání návrhu dále vyplývá i z toho, že vazební zasedání na základě předmětných návrhů probíhala dne 6. 12. 2016 od 10.00 hodin, přičemž i z protokolů o vazebním zasedání je zřejmé, že návrhy byly podány dne 5. 12. 2016. Pokud je v návrhu na vzetí stěžovatele do vazby uvedeno datum 6. 12. 2016, jde o písařskou chybu, jejíž zjevnost vyplývá jak z písemného potvrzení doby převzetí návrhu soudcem, tak i z doby vazebních zasedání konaných od ranních hodin dne 6. 12. 2016 za účasti obhájců obviněných, kteří také byli o těchto úkonech s předstihem vyrozuměni. Vedlejší účastník se neztotožňuje ani s námitkou stěžovatele, že česká vnitrostátní právní úprava zadržení je v rozporu s mezinárodními úmluvami. Lhůta 48 hodin pro omezení osobní svobody osoby před rozhodnutím soudu o její případné vazbě nebyla nikdy v minulosti shledána jako protiústavní, kdy od 1. 1. 1999 je takto zakotvena v článku 8 odst. 3 Listiny. Uvedená lhůta je v souladu s Úmluvou ve znění jejích pozdějších ratifikovaných Protokolů, kdy podle čl. 5 odst. 3 je stanoven toliko požadavek přiměřené lhůty k předání zadržené osoby soudu. Při posuzování přiměřenosti lhůty je třeba vzít v úvahu, že po omezení svobody určité osoby je před případným návrhem soudu na její vzetí do vazby nezbytné provést více procesních úkonů, minimálně vyloučení zadržené osoby a nejde-li o zadržení osoby, která již byla dříve obviněna, je nutné také vyhotovit usnesení o zahájení trestního stíhání (se všemi jeho formálními náležitostmi včetně dostatečného odůvodnění), vyloučit zadrženou osobu v postavení obviněného a také zpracovat návrh na vzetí do vazby. Vedlejší účastník dále dodává k námitce stěžovatele, že zasedání krajského soudu, který rozhodoval o jeho stížnosti proti vzetí do vazby, bylo neveřejné, že tímto nebyla porušena ústavní práva stěžovatele, který byl vyloučen soudcem okresního soudu při rozhodování o vzetí stěžovatele do vazby dne 6. 12. 2016. Tím bylo naplněno jeho právo být slyšen při rozhodování o vzetí do vazby. Z žádné závazné mezinárodní úmluvy o lidských právech ani z trestního řádu nevyplývá požadavek, podle něhož by bylo nezbytné opakovaně realizovat právo být slyšen i před soudem druhého stupně v rámci instančního rozhodování. Dle vedlejšího účastníka není možno přisvědčit ani námitce stěžovatele, že se soud pečlivě nezabýval skutkovými okolnostmi odůvodňujícími důvodnost jeho trestního stíhání, kdy tyto jednak vyplývaly z podrobného odůvodnění usnesení policejního orgánu o zahájení trestního stíhání a jednak byly i rozvedeny v napadených rozhodnutích obou soudů ve vazebním řízení. Soud v rozhodnutí o vzetí do vazby rovněž řádně odůvodnil existenci důvodů útěkové vazby, když je opřel nejen o existenci hrozby uložení důrazného trestu odnětí svobody, ale i o další konkrétní skutečnosti. V podrobnostech lze na odůvodnění obou napadených rozhodnutí pro stručnost odkázat. Z výše rozvedených důvodů napadená rozhodnutí soudů o vazbě stěžovatele považuje vedlejší účastník za důvodná, zákonná i ústavně souladná, a proto navrhuje, aby Ústavní soud ústavní stížnost stěžovatele odmítl jako návrh zjevně neopodstatněný podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu.

19. Krajský soud v předmětné věci uvádí, že návrh státního zástupce na vzetí stěžovatele do vazby byl proveden průkazným způsobem, proto nelze stížnostní námitce přisvědčit. Policejní orgán stíhá v předmětné trestní věci 23 obviněných. Státní zástupce vrchního státního zastupitelství podal dva návrhy na vzetí obviněných do vazby ze dne 5. 12. 2016 sp. zn. 4 KZv 6/2016. V prvním případě navrhl soudci okresního soudu vzít do vazby obviněné H. K., L. O., V. P. a Mgr. B. M. V druhém případě navrhl vzetí do vazby stěžovatele a obviněných R. K. a J. L. Oba návrhy státního zástupce převzal službu konající soudce dne 5. 12. 2016 ve 21.00 hodin. Je logické, že návrhy státního zástupce byly ve 21.00 hodin opatřeny časovými údaji o převzetí a podpisem soudce JUDr. Romana Vicherka, což nahrazovalo razítko příslušného soudu, a tento byl povinen následujícího dne tyto návrhy zaevidovat u okresního soudu. Údaje na návrzích státního zástupce jsou čitelné, jakož i postup při chronologickém řazení spisových značek u okresního soudu. Stěžovatel byl zadržen dne 4. 12. 2016 v 10:20 hodin. Zcela nepodložené je tvrzení stěžovatele, že státní zástupce doručil návrh na vzetí do vazby na okresní soud až v odpoledních hodinách dne 6. 12. 2016. Pokud by toto tvrzení přednesené stěžovatelem bylo pravdivé, vyvstává otázka, jak by mohl být obviněný R. K. předveden ke slyšení k soudci již v 11:40 hodin a obviněný J. L. ve 12:20 hodin. Stěžovatel byl slyšen v 16:18 hodin a svoje rozhodnutí soudce vyhlásil v 17.16 hodin, a protokolaci ukončil v 17:23 hodin. Lhůty obsažené v ustanovení § 77 odst. 1 a 2 trestního řádu byly dodrženy, tudíž soudce okresního soudu nezakrýval žádné administrativní technické problémy, tyto neexistovaly, nešlo o žádný klamavý způsob, když opak je pravdou, a žádná zákonná lhůta dle citovaného ustanovení nebyla zmeškána. Způsob námitek stěžovatele svědčí toliko o jediném, a to že se neseznámil se spisovým materiálem. Lze uzavřít, že tvrzení namítané stěžovatelem v ústavní stížnosti je v rozporu s realitou, a proto není ani důvod se vyjadřovat blíže k jeho další argumentaci. Shodný závěr lze dle účastníka učinit i k argumentaci stěžovatele o odevzdávání zadržené osoby soudu, když se odkazuje např. na usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 4237/12 ze dne 16. 4. 2013; IV. ÚS 2137/14 ze dne 2. 7. 2014; IV. ÚS 559/10 ze dne 4. 3. 2010; IV. ÚS 2398/15 ze dne 9. 9. 2015, která danou procesní problematiku řeší, tato je aplikována v praxi a výkladově je závazná pro obecné soudy. Tato skutečnost má dle závěrů účastníka řízení logický dopad na aplikaci práva a namítaný nesoulad vnitrostátního práva s Úmluvou proto nebyl shledán. Nelze tedy aplikovat požadavek stěžovatele na položení předběžných otázek Soudnímu dvoru Evropské unie, neboť tato otázka je řešena se závěrem, že se doručuje soudci návrh státního zástupce na vzetí obviněného do vazby, fyzicky se osoba nepředává, předává se fyzicky teprve na pokyn soudce ke slyšení. Navrhovaný postup stěžovatele je nelogický, neboť soudce je povinen se seznámit s podkladovými materiály před samotným slyšením obviněného. Ve vztahu k námitkám na stížnostní soud pak účastník uvádí, že z Úmluvy ani z Listiny a ani z judikatury ESLP nevyplývá povinnost vytvořit prostor pro slyšení obviněného před soudem ve dvou stupních, což mimo jiné plyne z judikatury Ústavního soudu, sp. zn. I. ÚS 327/06; I. ÚS 632/10; II. ÚS 876/12. S námitkami týkajícími se nezákonné domovní prohlídky se krajský soud rovněž neztotožňuje, když příkaz vydal zákonný soudce na základě návrhu státního zástupce a obsahoval všechny předepsané zákonné náležitosti. Stěžovatel se již v minulosti vyhýbal trestnímu stíhání útekem do zahraničí po dobu čtyř roků pro daňovou trestnou činnost. Možnost, že disponuje dostatkem hotovosti z výběru peněz ze středových společností je dána a rovněž je dána jeho tendence ke konspirativnímu chování, když byla zjištěna utajená místnost v jeho rodinném domě, kde se skrýval před Policií České republiky v rámci

domovní prohlídky. Obava o naplnění důvodů vazby dle § 67 písm. a) trestního řádu je tedy dána, neboť je nezbytné přihlížet ke konkrétnímu jednání stěžovatele. Účastník vzhledem k výše uvedenému navrhuje, aby ústavní stížnost byla odmítnuta.

20. Ústavní soud nepovažoval vzhledem k obsahu vyjádření a k výsledku řízení o ústavní stížnosti za nutné tato zaslat stěžovateli k replice.

IV.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

21. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a dospěl k závěru, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněným stěžovatelem, jenž byl účastníkem řízení, v němž byla vydána napadená rozhodnutí, a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatel je právně zastoupen v souladu s požadavky § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu a ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu *a contrario*), neboť stěžovatel vyčerpal všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svých práv.

V.

Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

22. Ústavní soud není součástí soustavy soudů (čl. 91 odst. 1 Ústavy) a nepřísluší mu právo dozoru nad rozhodovací činností obecných soudů. Do rozhodovací činnosti soudů je Ústavní soud v řízení o ústavní stížnosti podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy oprávněn zasáhnout pouze tehdy, byla-li pravomocným rozhodnutím těchto orgánů porušena ústavně zaručená základní práva nebo svobody stěžovatele.

23. Ústavní soud v první řadě zdůrazňuje, že do rozhodování obecných soudů o vazbě může zasahovat pouze výjimečně, dopustí-li se tyto zjevného excesu, neboť rozhodování o vzetí do vazby či o prodloužení jejího trvání je v převážné míře věcí skutkového posouzení (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 7. 7. 2008 sp. zn. I. ÚS 1252/08).

24. Ústavní soud opakovaně ve vazebních věcech judikuje, že rozhodování o vazbě je rozhodováním o osobní svobodě jednotlivce, která představuje v demokratickém právním státě jednu z nejdůležitějších hodnot. Vazba představuje významný zásah do života obviněného, neboť jej izoluje od jeho rodinného a sociálního prostředí a nezřídka jej stigmatizuje, což má pro něj závažné sociální, psychologické i ekonomické důsledky. Výjimečnost tohoto zajišťovacího institutu je dána především tím, že zbavuje svobody a vystavuje výše popsaným negativním dopadům osobu presumovaně nevinnou před definitivním zjištěním viny (viz nálezy ze dne 15. 12. 2015 sp. zn. III. ÚS 1301/13, jakož i nálezy ze dne 14. 9. 2016 sp. zn. I. ÚS 2652/16). I v rámci vazebního řízení je pak

nutné, aby orgány činné v trestním řízení dodržovaly kritéria zásady vyhledávací a zásady materiální pravdy, tedy aby zejména zjišťovaly a náležitě zhodnotily všechny okolnosti svědčící pro i proti omezení osobní svobody jednotlivce, což musí být následně pečlivě odůvodněno.

25. V projednávané věci se Ústavní soud nejprve zabýval okruhem námitek směřujících vůči napadenému usnesení okresního soudu stran tvrzeného překročení 48hodinové lhůty pro předání obviněného s návrhem na vzetí do vazby soudu, přičemž dospěl, a to zejména na základě vyjádření soudce okresního soudu, který vzal stěžovatele do vazby, jakož i na základě podkladů (protokoly o vazebních zasedáních ze dne 6. 12. 2016), které tento účastník Ústavnímu soudu zaslal, že tato námitka je zjevně neopodstatněná, neboť tvrzená pochybení byla vyvrácena. Ústavní soud zcela akceptuje vysvětlení, které podal soudce okresního soudu, když zejména uvedl, že návrh na vzetí do vazby mu byl doručen dne 5. 12. 2016 ve 21:00 hodin, tj. 35 hodin a 40 minut po zadržení stěžovatele, a to do místa bydliště, přičemž spis byl okresním soudem z povahy věci zaevidován až následující pracovní den. Důležitým a průkazným aspektem je dále zejména skutečnost, že vazební zasedání začala probíhat dne 6. 12. 2017 již v 10:00 hodin, a to obviněnou H. K., a od té doby plynule pokračovala až do 17:30 hodin, což je patrné z jednotlivých protokolů o konání vazebních zasedání ve věci, která byla Ústavnímu soudu zaslána. Jestliže by měl státní zástupce předat soudu návrh na vzetí do vazby až v odpoledních hodinách dne 6. 12. 2016, jak tvrdí stěžovatel, pak by okresní soud nemohl vazebně zasedat téhož dne již od 10:00 hodin.

26. V této souvislosti stěžovatel zmiňuje taktéž další námitku spočívající v argumentaci, že ustanovení § 77 odst. 1 trestního řádu je nepřesné a nepředvídatelné a jeho výklad vede ke zcela protichůdným názorům na povinnost fyzicky předvést zadrženou osobu před soudce v nejzazší lhůtě 48 hodin, což opírá o komentářovou literaturu (Langášek, T. Čl. 8. In Wagnerová, E.; Šimíček, V.; Langášek, T.; Pospíšil, I. a kol. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s. 2012, s. 235, odst. m. č. 41). Ústavní soud konstatuje, že tato námitka je taktéž zjevně neopodstatněná, protože ustanovení § 77 odst. 1 trestního řádu není nepřesné ani nepředvídatelné, jak se domnívá stěžovatel, neboť uvedený komentář, z něhož stěžovatel cituje, představuje z hlediska praxe, teorie i judikatury Ústavního soudu zjevný interpretační excés. Ústavní soud aprobuje interpretaci předmětného ustanovení v souladu se stávající judikaturou Ústavního soudu, dle níž lze konstatovat, že z ustanovení čl. 8 odst. 3 Listiny neplynou směrem k orgánům činným v trestním řízení žádné požadavky, které by vyžadovaly fyzické odevzdání osoby obviněného soudu. Při výkladu daného ustanovení Listiny je třeba vycházet z toho, jaké povinnosti jsou ukládány orgánům státní moci v souvislosti s omezením osobní svobody obviněného. Ve lhůtě 48 hodin musí být zadržená osoba seznámena s důvody zadržení, musí být vyslechnuta a uplynutím lhůty musí být propuštěna na svobodu nebo odevzdána soudu. Pro obecné soudy je pak v čl. 8 odst. 3 *in fine* stanovena povinnost obviněného ve lhůtě 24 hodin vyslechnout a rozhodnout o vazbě. Pokud by měl mít obviněný možnost ve lhůtě 48 hodin předstoupit před soudce, jak se dožaduje stěžovatel, pak je otázkou, proč ústavodárce svěřuje povinnost výsledku soudem do 24hodinové lhůty určené pro rozhodování soudu. Odpovědí na ni je, že soudce se nemůže na výsledek obviněného připravovat v okamžiku, kdy je mu tento předveden do soudní síně. Soudci musí být totiž dána možnost se na výsledek připravit, případně přizpůsobit svůj pracovní program

vzniklé situaci. Z toho důvodu je mu pak také uložena povinnost obviněného vyslechnout a o jeho vazbě rozhodnout v rozmezí 24 hodin. Podle názoru Ústavního soudu není možné, aby soudce vyslyšel obviněného bez toho, aniž by se předem seznámil s tvrzenými důvody vazby. Ústavní soud považuje za podstatné především to, že jakmile je státním zástupcem podán návrh na vzetí do vazby, je zřejmé, že ve věci bude jednat a rozhodovat soud, a to v Listinou zaručené lhůtě 24 hodin. Podle názoru Ústavního soudu je zcela podružné, zda se obviněný nachází po uplynutí 48 hodinové lhůty přímo v budově soudu. Zásadní je, že od podání návrhu státního zástupce se obviněný nachází v dispozici soudu a k jeho pokynu může být kdykoliv před soud předveden. V souvislosti s uvedeným nelze přehlížet, že v průběhu plynutí jak 48hodinové lhůty, tak i 24hodinové lhůty má omezení osobní svobody stěžovatele stále stejného jmenovatele, a to státní moc. Smysl rozdělení těchto dvou lhůt je pak třeba nalézt v principu dělby moci, kdy moc výkonná může omezit osobní svobodu obviněného nejdéle na 48 hodin. Pokud v této lhůtě moc výkonná předá svá mocenská oprávnění nad osobní svobodou obviněného soudu, pak začíná běžet nová 24hodinová lhůta, ve které rozhoduje soud o případném vzetí obviněného do vazby. Z uvedeného důvodu je tak pro výklad pojmu „odevzdání“ rozhodné podání návrhu státního zástupce na vzetí do vazby, a nikoliv to, zda bude obviněný ve lhůtě 48 hodin předveden před soudce (srov. např. usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 9. 2015 sp. zn. IV. ÚS 2398/15).

27. Svou další námitkou stěžovatel brojí proti postupu okresního soudu, který stěžovatele vzal do vazby, aniž se údajně řádně zabýval otázkou, zda zbavení svobody je založeno na dostatečně objektivních skutečnostech, z nichž by plynulo důvodné podezření, že se stěžovatel mohl dopustit vytýkané trestné činnosti, neboť v rozporu se zásadou nestrannosti okresní soud zcela nekriticky převzal názor státního zástupce o důvodnosti podezření stěžovatele založeném na absolutně neúčinných důkazech zajištěných při úkonech v přípravném řízení, o kterých rozhodl místně nepřislušný soud. Tuto námitku nepovažuje Ústavní soud za důvodnou, neboť z napadeného usnesení okresního soudu zcela zjevně vyplývá, že se okresní soud okolností, zda je dáno důvodné podezření, řádně zabýval a Ústavní soud na tomto místě plně odkazuje na odůvodnění napadeného usnesení okresního soudu. Stran dílčí námitky týkající se tvrzené neúčinnosti důkazů, na základě nichž okresní soud mimo jiné rozhodl o tom, že důvodné podezření ze spáchání trestných činů, z nichž je stěžovatel obviněn, skutečně existuje, Ústavní soud uvádí, že tato námitka je v rámci trestního řízení vedeného proti stěžovateli předčasná, a tudíž je nutno ji shledat nepřipustnou, neboť otázkou účinnosti, resp. neúčinnosti důkazů, se bude zabývat nalézací soud v hlavním líčení, bude-li ve věci podána obžaloba.

28. Další námitkou stěžovatel brojí proti odůvodnění napadeného usnesení okresního soudu, v němž údajně není dostatečně specifikován důvod tzv. vazby útekové. Ústavní soud přisvědčuje stěžovateli v tom, že povšechné a obecné odůvodnění rozhodnutí, jímž je omezena osobní svoboda, není v souladu s ústavním pořádkem České republiky (srov. nálezy ze dne 7. 7. 2008 sp. zn. I. ÚS 1348/07 a taktéž nálezy ze dne 14. 9. 2016 sp. zn. I. ÚS 2652/16). Z odůvodnění vazebních rozhodnutí musí být zřejmé, že se soud náležitě zabýval všemi relevantními okolnostmi. Aby soud dostal ústavněprávnímu požadavku zdrženlivosti ve vazebních věcech a imperativu maximální šetrnosti k právům obviněného, musí výslovně, přehledně a logicky vysvětlit, ze kterých konkrétních skutečností vyplývá obava, že se obviněný bude chovat způsobem

uvedeným v § 67 písm. a) až c) trestního řádu, a to za podmínek stanovených v dovětku tohoto ustanovení (nález ze dne 15. 4. 2010 sp. zn. I. ÚS 1115/09). V posuzované věci však Ústavní soud tuto námitku neshledal důvodnou, neboť okresní soud důvod vazby útěkové shledal na základě konkrétních okolností případu a osoby stěžovatele. Krajský soud tuto argumentaci okresního soudu ještě dále rozvedl a upřesnil, když zejména uvedl, že stěžovatel již v letech 2000-2006 pobýval v Paříži a nadto se nachází v současné době ve zkušební době podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, jež trvá až do roku 2020. Hrozba výkonu zbytku trestu v této jiné trestní věci je tedy taktéž dostatečnou hrozbou ve smyslu existence důvodu tzv. vazby útěkové. Dle napadeného usnesení krajského soudu stěžovatel taktéž v minulosti vystupoval pod jinou identitou, což zesiluje předpoklady pro existenci vazebního důvodu dle § 67 písm. a) trestního řádu.

29. Stěžovatel v návaznosti na své námitky o údajném nedodržení lhůty 48 hodin pro předání obviněného spolu s návrhem na vzetí do vazby soudu namítá také tu skutečnost, že se krajský soud neobrátil na Soudní dvůr Evropské unie s předběžnou otázkou ohledně aplikace Úmluvy při zbavení svobody. Ani tuto námitku stěžovatele nelze považovat za důvodnou, neboť stěžovatel nedisponuje žádným nárokem, který by mu z vnitrostátní úpravy či mezinárodních smluv garantoval možnost klást prostřednictvím obecných soudů předběžné otázky k Soudnímu dvoru Evropské unie. Pokud obecné soudy nedospěly k závěru, že jsou splněny podmínky čl. 267 Smlouvy o fungování Evropské unie, nebylo jejich povinností předběžnou otázku Soudnímu dvoru Evropské unie klást. Ostatně předmětná otázka je teorií i praxí vyřešena a ojedinělý interpretační exces, na nějž stěžovatel odkazuje při interpretaci části textu čl. 8 odst. 3 věty druhé Listiny, nezakládá stěžovateli nárok na to, aby obecný soud tímto způsobem jednal a tak zároveň neopodstatněně oddaloval vynesení rozhodnutí ve věci.

30. Pokud jde o námitku stěžovatele, kterou brojí proti platnému znění čl. 8 odst. 3 Listiny stanovícímu 48hodinovou lhůtu pro zadržení obviněného, tato lhůta zjevně není v rozporu s podstatnými náležitostmi demokratického právního státu podle čl. 9 odst. 2 Ústavy, neboť není nikterak excesivní ani ve srovnání s lhůtou podle předchozí ústavní úpravy, ani ve srovnání s úpravami platnými v jiných evropských státech.

31. Stěžovatel dále namítá, že stížnostní soud odepřel stěžovateli právo být slyšen o vazbě, když v rozporu s § 240 trestního řádu rozhodoval dne 14. 2. 2017 v neveřejném zasedání, a nikoliv v zákonem předepsaném vazebním zasedání dle § 73d odst. 3 trestního řádu, ačkoli od posledního slyšení okresním soudem dne 6. 12. 2016 uplynulo více než 10 týdnů. Tuto námitku shledává Ústavní soud důvodnou, byť si je vědom, že zde přistoupil k výkladu tzv. podústavního práva. Nicméně děje se tak v kontextu rozhodování o vazbě, kde zákonnost, tedy soulad i s tzv. podústavním právem, je explicitní podmínkou ústavnosti zbavení svobody. Ustanovení čl. 8 odst. 5 Listiny umožňuje vzetí do vazby pouze z důvodů a na dobu stanovenou zákonem. Odstavec 2 tohoto článku umožňuje zbavení svobody pouze z důvodů a způsobem, který stanoví zákon. Každé zbavení svobody musí být v první řadě v souladu se zákonem, a to jak hmotněprávně, tak procesně (viz nález Ústavního soudu ze dne 15. 1. 2014 sp. zn. I. ÚS 3326/13, bod 41).

32. V posuzované věci Ústavní soud ze spisu sp. zn. 1 To 3/2017, který si vyžádal od krajského soudu, zjistil, že stěžovatel byl k důvodům své vazby slyšen ve vazebním zasedání konaném dne 6. 12. 2016 okresním soudem, jehož usnesení, kterým byl stěžovatel vzat do vazby, je nyní taktéž napadeno. Stěžovatel toto usnesení okresního soudu napadl stížností podanou ke krajskému soudu, který o ní rozhodl v neveřejném zasedání dne 14. 2. 2017, byť z podání, která stěžovatel zaslal krajskému soudu (stížnost stěžovatele proti usnesení okresního soudu o vzetí do vazby ze dne 9. 12. 2016 a zejména její doplnění č. III ze dne 5. 1. 2017), vyplývá, že stěžovatel opakovaně žádal krajský soud o osobní slyšení u stížnostního soudu za přítomnosti svého obhájce k důvodům své vazby. Krajský soud však i přes tyto urgencye rozhodl v neveřejném zasedání, tedy neumožnil stěžovateli osobní slyšení. Pokud jde o požadavek na slyšení osoby, o jejíž vazbě je rozhodováno, tak, jak vyplývá z judikatury Ústavního soudu, „*je zásadně obviněného nutno slyšet vždy, když je rozhodováno o jeho pokračující vazbě a od jeho předchozího slyšení uběhlo již několik týdnů, ledaže by osobnímu slyšení bránily objektivně nepřekonatelné překážky*“ (náleznost sp. zn. I. ÚS 3326/13 ze dne 15. 1. 2014, body 23-24). Jestliže pak zákonodárce stanovil tyto intervaly na 6 týdnů [§ 73d odst. 3 písm. b) trestního řádu] a zakotvil tak nárok obviněného na konání vazebního zasedání, pakliže o to obviněný požádá, což v projednávané věci prokazatelně nastalo, pak i nedodržení této zákonné úpravy způsobuje zásah do ústavně zaručeného práva na osobní svobodu dle čl. 8 Listiny.

33. Ústavní soud si je vědom rozšířené praxe trestních soudů, kterou ostatně potvrzuje i vyjádření krajského soudu v této věci, kdy stížnostní soudy nekonají vazební zasedání, byť je již překročena lhůta šesti týdnů od posledního osobního slyšení obviněného. Ústavní soud je však nucen konstatovat, že tato praxe nenachází oporu v zákoně a vzhledem k východiskům uvedeným shora v bodě 31 zároveň takový způsob rozhodování zakládá porušení čl. 8 odst. 2 Listiny, a je tedy protiústavní. Ustanovení § 74 trestního řádu výslovně stanoví: „Na rozhodování o stížnosti proti rozhodnutí o vazbě se obdobně užijí ustanovení o vazebním zasedání (§ 73d až 73g).“ Pro úplnost zbývá připomenout, že slovo „obdobně“ ve spojení s odkazem na jiné ustanovení téhož nebo jiného právního předpisu vyjadřuje, že toto ustanovení se vztahuje na vymezené právní vztahy v plném rozsahu (na rozdíl od slova „přiměřeně“) – srov. čl. 41 Legislativních pravidel vlády. Ustanovení § 73d odst. 3 písm. b) trestního řádu přitom uvádí, že vazební zasedání není třeba konat, i když o jeho konání obviněný výslovně požádal, jestliže obviněný byl slyšen k vazbě v posledních šesti týdnech, neuvedl žádné nové okolnosti podstatné pro rozhodnutí o vazbě nebo jím uváděné okolnosti zjevně nemohou vést ke změně rozhodnutí o vazbě. Tato zákonná podmínka však v případě stěžovatele naplněna nebyla, neboť stěžovatel byl v době, kdy se konalo neveřejné zasedání stížnostního soudu, slyšen před více než šesti týdny, a tudíž měl ze zákona nárok na konání vazebního zasedání. Rozhodl-li krajský soud v neveřejném zasedání, pak byl stěžovatel zbaven osobní svobody jinak než způsobem, který stanoví zákon a tedy v rozporu s čl. 8 odst. 2 Listiny.

34. Z hlediska judikatury ESLP, kterou stěžovatel k této otázce zmiňuje, je třeba uvést, že obviněný nemusí být ve stížnostním řízení znovu slyšen, pokud od jeho předešlého osobního slyšení uplynula doba toliko v řádu týdnů (v případě *Husák proti České republice*, stížnost č. 19970/04, šlo o přibližně 9 týdnů, což již bylo shledáno jako nepřiměřené) a zároveň obviněný mohl v předmětné době podat nový návrh na

propuštění z vazby, v rámci jehož projednání by byl slyšen (viz též rozsudek, bod 42 - 44). V projednávané věci nebyla stěžovateli poskytnuta ani jedna z těchto zmiňovaných záruk, neboť od jeho posledního slyšení v době rozhodování krajského soudu uplynulo 10 týdnů a navíc šlo o stížnost proti rozhodnutí o vzetí do vazby (nikoliv o prodloužení vazby), a tudíž stěžovatel nemohl podávat další návrhy na propuštění z vazby, neboť dle znění § 71a trestního řádu platí, že „obviněný má právo kdykoliv po právní moci rozhodnutí o vzetí do vazby žádat o propuštění z vazby“. Z toho vyplývá, že v tomto mezidobí mezi rozhodnutím okresního soudu o vzetí stěžovatele do vazby a rozhodnutím stížnostního soudu neměl stěžovatel možnost nechat přezkoumat důvodnost zákonnosti svého zbavení osobní svobody a byl nucen toliko vyčkávat rozhodnutí stížnostního soudu. V tomto ohledu se tedy jeví požadavek urychleného přezkumu stížnostním soudem v případě prvotního vzetí do vazby o to naléhavějším. Ústavní soud se tedy tímto svým závěrem vymezuje vůči krajskému soudu, který ve svém vyjádření zmínil několik rozhodnutí Ústavního soudu (usnesení ze dne 16. 10. 2006 sp. zn. I. ÚS 327/06, rozhodnutí pod sp. zn. I. ÚS 632/10, usnesení ze dne 10. 4. 2012 sp. zn. II. ÚS 876/12), z nichž údajně vyplývá, že z judikatury ESLP neplyne požadavek na vytvoření prostoru pro slyšení obviněného před soudem ve dvou stupních. Ústavní soud však konstatuje, že to, jak krajský soud otázku vymezil, zakládá jinou právní otázku, než je ta, která je v projednávané věci řešena, neboť nejde o otázku prostoru pro osobní slyšení ve dvou stupních, nýbrž o otázku časového rozmezí, kdy má obviněný právo být slyšen. Pokud toto časové rozmezí přesáhne zákonem stanovených 6 týdnů, může již obviněný osobní slyšení nárokovat. Kdyby tedy krajský soud rozhodl o stížnosti stěžovatele proti rozhodnutí o vzetí do vazby v rámci lhůty šesti týdnů, stěžovateli by bez dalšího nárok na osobní slyšení ve druhé instanci nevznikl (což ostatně implicitně vyplývá i z usnesení Ústavního soudu krajským soudem zmiňovaným pod sp. zn. II. ÚS 876/12, neboť v této věci uběhla od předchozího slyšení obviněného toliko lhůta pěti týdnů). Ústavní soud dále k rozhodnutím Ústavního soudu, na něž odkazuje krajský soud ve svém vyjádření, dodává, že rozhodnutí pod sp. zn. I. ÚS 632/10 v databázi svých rozhodnutí neneviduje a pokud jde o usnesení ze dne 16. 10. 2006 sp. zn. I. ÚS 327/06, Ústavní soud uvádí, že jde především o rozhodnutí z doby, kdy nebyla zakotvena právní úprava tzv. vazebního zasedání v trestním řádu, která explicitně zakotvuje požadavek na osobní slyšení obviněného, pokud nebyl slyšen v posledních šesti týdnech; nadto se předmětné usnesení touto konkrétní otázkou výslovně ani nezabývá.

35. V tomto kontextu lze tudíž stěžovateli dát za pravdu i co do jeho další námitky, v rámci níž uvádí, že stížnostní soud mu odepřel právo na urychlený přezkum zákonnosti zbavení osobní svobody, když nedokázal bez zbytečného odkladu rozhodnout o stížnosti proti rozhodnutí o vzetí stěžovatele do vazby a doba 10 týdnů nesplňuje požadavek urychlenosti ve smyslu čl. 5 odst. 4 Úmluvy. To opět dokladuje i judikatura ESLP, kdy lhůta přezkumu zákonnosti zbavení osobní svobody dosahující v případě stěžovatele 70 dnů (10 týdnů) přesahuje touto judikaturou interpretované kritérium „urychlenosti“ dle čl. 5 odst. 4 Úmluvy ve smyslu vytyčení konkrétní doby, v rámci níž se má urychlený přezkum realizovat. Lze zmínit např. rozsudek *Karlin proti Slovensku* ze dne 28. 6. 2011, stížnost č. 41238/05, bod 102 - 103, kde za urychlené nebylo považováno řízení trvající 41 dní. Lhůta, která uplynula v případě přezkumu ve věci stěžovatele, činí 10 týdnů, což výrazně převyšuje délku řízení ve zmiňovaném slovenském případě. Zároveň je nutno zdůraznit, že v případě judikatury ESLP nejde

v případě *Karlin proti Slovensku* o judikатурní exces, nýbrž o rozhodnutí, které se v otázce výkladu kritéria „urychlenosti“ opírá o ustálenou judikaturu tohoto soudu, jak je ostatně i zdůrazněno v bodě 103 tohoto rozhodnutí.

36. Na základě všech výše uvedených důvodů Ústavní soud shledal ústavní stížnost důvodnou pro porušení stěžovatelova práva zaručeného v čl. 8 odst. 2 Listiny a čl. 5 odst. 4 Úmluvy, pročež jí podle § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu částečně vyhověl a podle § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu napadené rozhodnutí krajského soudu zrušil.

37. Ve zbývajících částech Ústavní soud ústavní stížnost podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu jako návrh zjevně neopodstatněný odmítl.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 1. srpna 2017

Jan Filip
předseda senátu

Právní věta:

I. Obviněného je zásadně nutno slyšet vždy, když je rozhodováno o jeho pokračující vazbě a od jeho předchozího slyšení uběhlo již několik týdnů, ledaže by osobnímu slyšení bránily objektivně nepřekonatelné překážky. Stanovil-li zákon tyto intervaly na 6 týdnů [§ 73d odst. 3 písm. b) trestního řádu], zakotvil tím nárok obviněného na konání vazebního zasedání, pakliže o to obviněný požádá. Přitom je nerozhodné, zda jde o rozhodování soudu prvního stupně nebo soudu stížnostního, neboť ustanovení o vazebním zasedání se vztahují na řízení před stížnostním soudem obdobně (§ 74 odst. 1 trestního řádu).

II. Obviněný nemusí být ve stížnostním řízení znovu slyšen, pokud od jeho předešlého osobního slyšení uplynula doba toliko v řádu týdnů a zároveň obviněný mohl v předmětné době podat nový návrh na propuštění z vazby, v rámci jehož projednání by byl slyšen (rozsudek Evropského soudu pro lidská práva *Husák proti České republice*, stížnost č. 19970/04). Nebyla-li obviněnému poskytnuta ani jedna z těchto záruk, neboť od jeho posledního slyšení v době rozhodování stížnostního soudu uplynulo 10 týdnů a navíc šlo o stížnost proti rozhodnutí o vzetí do vazby (nikoliv o prodloužení vazby), a tudíž obviněný nemohl podávat další návrhy na propuštění z vazby, pak v době mezi rozhodnutím okresního soudu o vzetí obviněného do vazby a rozhodnutím stížnostního soudu neměl obviněný možnost nechat přezkoumat důvodnost zákonnosti svého zbavení osobní svobody.